"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות מ.

טול ברוך טול ברוך אינו צריך לברך, ויל"ע למה נקט דוגמא של כפל דבריו? הפאת השלחן סי' ג' רצה לדקדק מכאן דרק ב-ג' תיבות הוי הפסק, אמנם בברכת ראש נקט להיפך דאשמועינן דאפילו ד' תיבות אם הם מענין הסעודה לא הוי הפסק, אבל שלא מענין הסעודה אפילו בפחות הוי הפסק, וע"ע בה"ל סי' מ' בהגה"ה ולגבי הפסק בשתיקה? עי' מ"ב רו' סקי"ב, והגהות רעק"א על השו"ע שם.

הבא מלח וכו', צריך לברך, ואחר שכבר התחיל במצוה, אם הפסיק, עי' מאירי שא"צ לברך, ועי' אמרי נעם על התוד"ה הביאו מה שמדקדק מדבריו, ובשו"ע יו"ד יט' ה' הביא ב' הדעות, ועי' מג"א רו' סק"ז. וכששחו המסובים היוצאים בברכת המברך קודם טעימתו, עי' ב"י וב"ח סקסו' ו-ח', ועי' רמ"א מ"ב ובאה"ל שם.

אסור לו לאדם שיאכל קודם שיתן לבהמתו וכו', והאם הוא איסור תורה? עי' רמב"ם עבדים ט' ח', באה"ל קסז' ו', ובדברות משה גיטין י' ענף ב' חילק בין אכילה שהיא איסו"ת לטעימה שהיא מדרבנן, עי' הגירסא בגיטין סב. ועי' טז' או"ח קסז' סק"ז, שו"ע הרב וא"ר, נשמת אדם כלל ה' ס"ק יא', וטעם האיסור: עי' שאילת יעב"ץ יז' דהוא משום צעב"ח. עי' מג"א שם מה הדין לענין שתייה ועי' בספר חסידים תקלא', יד אפרים עהשו"ע, ומלא העומר פר' חיי שרה, אוה"ח בראשית ובמדבר שם, כתב סופר או"ח לב', שבות יעקב ח"ג יג', וע"ע חי' מהרי"ל דיסקין עה"ת בראשית ו' כא', ופרדס יוסף ויקרא כה' ו-ז'

להלכה פסקו הרמב"ם והשו"ע כרב ששת דגביל לתורי אינו הפסק, ואף שר"י הלכה כמותו בכל מקום? עי' כס"מ על הרמב"ם ברכות א' ח', צל"ח ופנ"י, (ובענין הפסק להפרשת תרו"מ וכדו' עי' חזו"א דמאי טו' סק"ה, ומנחת שלמה קמא יח' ב' בהערה לגבי להתיר נדר על המאכל).

אין מ"ר וכו' אלא בישיבה, והטעם לזה: עי' פרש"י, ועי' טור או"ח ג' יג', וטז' סקי"ב.

אבל כל מאכל ולא אכל מלח וכו', ומה שהיום אין נוהגים כן? עי' ב"י קעט' ו' דרכי משה ומג"א סק"ח

המקפה אכילתו וכו', וקשה מכאן. מש"כ הרמב"ם בהל' דעות ד' ב'? עי' פנ"י, מצפה איתן, והגה' רא"מ הורוויץ.

אין הלכה כר"י, וקשה למה הוצרך לפסוק כן אחר שבכל מקום הלכה כרבים? עי' פנ"י, מצפה איתן, והגה' רא"מ הורוויץ.

וכי ביום מברכין אותו ובלילה לא, ואף שבכל מקום לילה בכלל היום? עי' מהרש"א ואמרי נועם

ויאמר אם שמוע תשמע וכו', ובסוכה מו: יליף לה מקרא דדברים, עי"ש ערוך לנר.

בירך על פירות האילן בופה"א יצא, ויל"ע האם בגלל שהוי ברכה כללית על כל היוצא מן האדמה, ובכללם פירות האילן, או שכיון שהזכיר יניקת האדמה יצא? עי' חי' רא"ל סי' ב-ג', ועי"ש מה שחקר כעין זה לגבי ברכת שהכל למה יצא בדיעבד.

מאן תנא עיקר אילן ארעא הוא, וקשה דלכו"ע כתיב בביכורים לגבי פירות, הנה הבאתי ראשית פרי האדמה? עי' צל"ח ורש"ש.

הטעם שבזה פסקינן כר"י, עי' תוד"ה רבי, ועי' שאגת אריה סי' כג' ופנ"י, עי"ש מש"כ בדעת הרמב"ם, ועי' מגן גבורים רו' סק"א.

תוד"ה יבש, מש"כ טעם אחר מהמבואר בגמרא? עי' מהרש"א וצל"ח

ברכות מ:

אבל היכא דכי שקלת ליה לפירא וכו', ומה הדין אם נשארים רק שורשים בקרקע ולא ענפים? עי' חי' הרא"ה, רא"ש סי' כג', טוב"י רג' ב"ח ודרישה שם, וע"ע מה שהביאו מהתוספתא, ועי' של"ה הג' עמק ברכה ה'

חוץ מן הפת ומן היין, והטעם? עי' פרש"י, וע"ע פנ"י רש"ש וראש יוסף.

ור"י אמר אפילו פת ויין, והאם מהני ברכת בופה"ע על היין? עי' לעיל יב. תוד"ה לא, ועי' רא"ה ושיטמ"ק כאן, רעק"א, וחי' רא"ל סי' ב',

ברוך המקום שבראה, במחלוקת ר"מ ור"י, עי' רמב"ם ברכות א' ו', כס"מ שם, רא"ש ורשב"א, ובאור הגר"א סח' א', ועי' צל"ח

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'
לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל-
7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935

ורבי יוחנן אמר אפי' פת ויין. וכן הלכה דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן וכיון דגבי רב הוא דאמר כר' יוחנן ולא אמרינן לקמן (דף מב.) שנוטה ברכות בקדום ובהבדלה ובברכת המזון: **ידי ברכה לחבורה.** ברכת הזן: **פרשת פוטה.** כשהיתה מזכיעה: **וידוי מעשר.** בשעתו הקדש מן הבית (דברים כו) **מלברך.** ברוך אשר קדשנו תורה אור במצותיו וצונו להפרים תרומה ומעשר: **בזתרני'.** **פטנלות.** מפרש בגמ': **נוטפי.** מנבים מהאוכים: **מין קלנה.** מומן ונובלות ונוכלה מן ידי קלנה הן כתין: **נבו' שפקרים.** כוטי"ל בגמ"ש: **מיבכא רבו מארעא.** מלחלוקים הארץ הם נדלים על הענים ועל הכלים: **כוטלי כמרגל.** כמו ברוטי חמה שבעלם וברפס הטוס ויבשו ומתרים הם. כמרגל חוס כמו מעמר בערגה (מפחים דף נח.): **אמרי דזיקא.** שהרוח משיגן: **אשאר.** לחומן ונוכלה פנינ ר' יהודה: **פרי הענן בחי בנוכלי.** שהרי לא שמעו לקלקול: **פקלים שבדמאי.** פירות שהקנו חכמים בדמאי שלהן שהלוקחן מעם הארץ לין לרוך לעשרן. חנו הן: **ספיחין כו'.** שלוקן חכוכים ולין פ"ש חם עליהם מלעשרן: **מילטי נופני.** מנבים שהוטיות: **הא דאמן.** חם יהוס שלא הוסרם מהן מעשר: **שמעתן** נורן הנעי לו מי שלקחן העמיד מהן ערימה כרי: **פלקו והפכוה והפלה.** חנ"ש שפקוהיה הן המעשר לקחן מני יומשלקנורן הוקנטו נמעשר מדרבנן המלוד מי סבר שחבוטתה קרקעו מיה: בקנמת

אבל היכא דכי שקלת ליה לפירי ליתיה לגווזא דהדר מפיק לא מברכינן עליה בורא פרי העץ אלא בפה"א: ועל בולן אם אמר שהכל וכו': אחמר רב הונא אמר רוץ מן הפת ומן היין ורבי יוחנן אמר "אפי' פת ויין ניכא כרנאי "ראה פת ואמר כמה נאה פת זו ברוך המקום שבראה יצא ראה האנה ואמר כמה נאה תאנה זו ברוך המקום שבראה יצא דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר "כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות לא יצא ידי חובתו ניכא רב הונא דאמר כר' יוסי ור' יוחנן דאמר כר' מאיר אמר לך רב הונא אנא דאמרי אפי' לר' מאיר עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא היכא דקא מברר שמיה דפת אבל היכא דלא קא מברר שמיה דפת אפילו ר' מאיר מודה ור' יוחנן אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבי יוסי עד כאן לא קאמר ר' יוסי התם אלא משום דקאמר ברכה דלא תקינו רבנן אבל אמר שהכל נהיה בדברו התקינו רבנן אפילו ר' יוסי מודה בנימין רעיא כרך ריפרא "אמר בריך טריה דהאי פיתא אמר רב יצא והאמר רב כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה דאמר בריך טריה דהאי פיתא והא בעינן שלש ברכות מאי "יצא דקאמר רב נמי יצא ידי ברכה ראשונה מאי

קמשמע לן אע"ג דאמרה בלשון חול תנינא "ואלו נאמרים בכל לשון פרשת סוטה וידוי מעשר וקריאת שמע ותפלה וברכת המזון אצטריך סד"א הני מילי דאמרה בלשון חול כי היכי דתקינו רבנן בלשון קדש אבל לא אמרה בלשון חול כי היכי דתקינו רבנן בלשון קדש איבא לא קמ"ל: גופא "אמר רב "כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה "ורבי יוחנן אמר "כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה אמר אביי כוותיה דרב מסתברא "דתניא "לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי לא עברתי מלברכך ולא שכחתי מלהזכיר שמך עליו ואילו מלכות לא קתני "ר' יוחנן תני ולא שכחתי מלהזכיר שמך ומלכותך עליו: **מתני'** "ועל דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו 'על החומץ "ועל הגובלות ועל הגובאי אומר שהכל נהיה בדברו "ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו היו לפניו מזון הרבה ר' יהודה אומר אם יש ביניהן מין שבעה עליו הוא מברך והביא מברך על איזה מהן שירצה: **גמ'** תנו רבנן "על דבר שאין גדולו מן הארץ כגון בשר בהמות חיות ועופות ודגים אומר שהכל נהיה בדברו על החלב ועל הביצים ועל הגבינה אומר שהכל "על הפת שעפשה ועל היין שהקרים ועל התבשיל שעבר צורתו אומר שהכל "על המלח ועל הומית ועל כמהין ופטריות אומר שהכל לומרא דכמהין ופטריות לאו גדולי קרקע נינהו 'והתניא "הנודר מפירות הארץ אסור בפירות הארץ ומודר בכמהין ופטריות ואם אמר כל גדולי קרקע עלי אסור אף בכמהין ופטריות אמר אביי מודבא רבו מארעא מנקר לא ינקר מארעא והא על דבר שאין גדולו מן הארץ קתני תני על דבר שאין יונק מן הארץ: ועל הגובלות: מאי גובלות ר' זירא ור' אילעא חד אמר "בושלי כמרא וחד אמר תמרי דזיקא תנן ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו בשלמא למ"ד בושלי כמרא היינו דקרי ליה מין קללה אלא למאן דאמר תמרי דזיקא מאי מין קללה אשאר איכא דאמרי בשלמא למאן דאמר בושלי כמרא היינו דמברכינן עלייהו שהכל אלא למ"ד תמרי דזיקא שהכל בורא פרי העץ מבעי ליה לברוכי אלא בגובלות אחמא כ"ע לא פליגי דבושלי כמרא נינהו כי פליגי בגובלות תמרה "דתנן "הקלין שבדמאי השיתין והריכמין והעזורדין (ה) בגות שהובגות שקמה וגופנין ונצפה ונובלות תמרה שיתין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מין תאנים[ז](ח)רימון בגרי העזורדין טולשי "בגות שוה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן תאיני [ט]חזורתא (י) בגות שקמה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דובלי [כ](יא) גופנין שילהי גופני נצפה פרחה גובלות תמרה ר' אילעא ור' זירא חד אמר בושלי כמרא וחד אמר תמרי דזיקא בשלמא למ"ד בושלי כמרא היינו דקתני הקלין שבדמאי ספיקן הוא דפטור הא דאן חייב אלא למאן דאמר תמרי דזיקא ודאן חייב הפקרא נינהו חכא בגאי עסקינן שעשאן גורן "דא"ר יצחק א"ר יוחנן משום ר' אליעזר בן יעקב "הלקט והשכחה והפאה שעשאן גורן הוקבעו למעשר איכא דאמרי בשלמא

מון מן פפח ומן היין • כלאמרינן לקמן (דף מב.) שנוטה ברכות בקדום ובהבדלה ובברכת המזון: **ידי ברכה לחבורה.** ברכת הזן: **פרשת פוטה** • כשהיתה מזכיעה: **וידוי מעשר.** בשעתו הקדש מן הבית (דברים כו) • **מלברך.** ברוך אשר קדשנו תורה אור במצותיו וצונו להפרים תרומה ומעשר: **בזתרני'.** **פטנלות.** מפרש בגמ': **נוטפי.** מנבים מהאוכים: **מין קלנה.** מומן ונובלות ונוכלה מן ידי קלנה הן כתין: **נבו' שפקרים.** כוטי"ל בגמ"ש: **מיבכא רבו מארעא.** מלחלוקים הארץ הם נדלים על הענים ועל הכלים: **כוטלי כמרגל.** כמו ברוטי חמה שבעלם וברפס הטוס ויבשו ומתרים הם. כמרגל חוס כמו מעמר בערגה (מפחים דף נח.): **אמרי דזיקא.** שהרוח משיגן: **אשאר.** לחומן ונוכלה פנינ ר' יהודה: **פרי הענן בחי בנוכלי.** שהרי לא שמעו לקלקול: **פקלים שבדמאי.** פירות שהקנו חכמים בדמאי שלהן שהלוקחן מעם הארץ לין לרוך לעשרן. חנו הן: **ספיחין כו'.** שלוקן חכוכים ולין פ"ש חם עליהם מלעשרן: **מילטי נופני.** מנבים שהוטיות: **הא דאמן.** חם יהוס שלא הוסרם מהן מעשר: **שמעתן** נורן הנעי לו מי שלקחן העמיד מהן ערימה כרי: **פלקו והפכוה והפלה.** חנ"ש שפקוהיה הן המעשר לקחן מני יומשלקנורן הוקנטו נמעשר מדרבנן המלוד מי סבר שחבוטתה קרקעו מיה: בקנמת

מסורת השו"ס

תוספתא פ"ד

הגהות הגר"א

[ה] גמ' מין תאנים. ע"ע מלוני הדרה: [כ] שם מלוכי. ע"ע מין תאלוני: [ז] שם דובלי. ע"ע פפר דובלא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' והשוורדין. ע"ע כתלמס ס' הגיה שרטי שמלילא בלבון תמכון: (ב) שם שיתין חמר רבה ע"ע הגה ל"ד יוחנן מין תאנים ע"ע מי תאנים מרבריה: (ג) שם תלאיי חוזלתא. ע"ע שיהם מבלים חמ' מנים נב' מנים ומתנבלים כשרים: (ד) שם דובלי. ע"ע מיהם תלאים מחרבנה בנגאיין ומילדים בכתה מין לשל דף ל"ד ע"ע: (ה) חוס' ד"ה תמר וכו' דלא כתיב ומלמתך מלא תלמוד:

עין משפט נר מצוה

פר' א מי"י פ"ח מהל' ברכות הלכה י סמג עשין מ עוש"ע א"ח סי' קס"ו קמ"ו סי' ובסי' ק סי"ח: פרק ב מי"י פ"ח מהל' ברכות הלכה ס

סמג שם:

פו' ג ר עוש"ע א"ח סי' קמ"ו סעיף י ; ושיטמ"ק קמ"ו סעיף ג .

פז' ה מי"י פ"ח מהל' ברכות הלכה ו ;

פח' ו מי"י שם הלכה ס

סמג עשין ריד :

פט' ז מי"י שם פ"ח הל' ח עוש"ע א"ח סי' רד סעיף ח (ב) :

צ' ח ם מי"י שם [וכפל ה] סמג שם עוש"ע א"ח סי' ר"ח סעיף ח :

צא' י מי"י פ"ח מהל' ברכות הל' יא סמג לאוין רמב עוש"ע יו"ד סי' רפ סעיף כב :

[מפרש תוס' לקמן מט. ד"ה מרון]

צב' כ מי"י פ"ח מהל' ברכות הלכה ח

סמג שם עוש"ע א"ח סי' רנט"ו וסי' רד סעיף:

צג' ל מי"י פ"ח מהל' מעשר הלכה ח :

צד' מ מי"י פ"ח מהל' מתנות עניים ה :

[ר"ה לכם]

ספרי פי' פ' ספרי [ר"ה תני' גם בת"ס וכנראה הרמ"ן לשנה מהו' ר"ה תוד תכי מקומם הלא נרשיון] ניח על החלב ועל הביצים ועל הגבינה אומר שהכל

רב נסים גאון

על החומץ ועל הגובלות הוא אומ' שהכל נהיה בדברו. מרבי מני מארבא ותחומין יוצ' אשר בתוך דיין הארצות בא לאכלו אומר שהכל נהיה בדברו ראה גובאי אומר בתוך דיין הארצות בא לאכלו אומר שהכל נהיה בדברו מינלות שעשאו אומר בתוך דיין הארצות בא לאכלו אומר שהכל: השיתין אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מיני תאנים פירשו בתלמוד ארץ ישראל ודומה (פרק ה הלכה ה) אלו הן השיתין ר' שמעון בריה דר"אבא אמר שקיבוצות מתוחה הקלין ואמרי לה בתמכת שבריעת כמרק בגות שוה (הלכה ה) הני רבן שמעון בן גמליאל אומר

גליון השו"ס

גמ' כל ברכה שאין בה הזכרת השם. עי' לקמן דף ל"ד ע"ב תוס' ד"ה מברייתו: **ריעיה דיים מלקו** וכו' ומסלקן נתן. ע' כליקן דף ל"ד ע"ב בפירש"י ד"ה מעכו: